

Majandus- ja kommunikatsiooniministri
 27.06.2011. a määrus nr 60
 “Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise
 tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi
 ettevalmistamise õppekavad“
 Lisa 8
 (majandus- ja taristuministri
 06.11.2014. a määruse nr 94 sõnastuses)

**A1- ja A2-alamkategoria mootorsõiduki juhi ettevalmistamise esmaõppe algastme
 õppekava**

Esmaõppe algaste			
Teooriaõpe		Sõiduõpe	
Moodul 1	Õppe- tunde	Moodul 1	Sõidu- tunde
Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest		Juhi tööasend ja turvavarustus	
Iseseisvaks õppimiseks juhendamine		Mootorratta käsitlemine	
Liiklus kui süsteem			
Ohutu liiklemise põhimõtted			
Teiste liiklejatega arvestamine			
Mootorratta turvalisus			
Inimene sõidukijuhina			
Moodul 2		Moodul 2	
Sõidu alustamine ja mootorratta asukoht sõites		Mootorratta juhtimine vähese liiklusega teedel	
Sõidujärjekord sõites		Mootorratta juhtimine erinevates liiklussituatsioonides	
Sõidu eripära asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis			
Mootorratta peatamine ja sõidu lõpetamine			
Käitumine liiklusõnnetuse korral			
Grupis sõit			
Moodul 3		Moodul 3	
Möödasõit, möödumine ja ümberpõige		Möödasõit, möödumine ja ümberpõige	
Sõidu planeerimine riski vältimise eesmärgil		Mootorratta juhtimine planeeritud teekonnal	
Keskkonda säästev mootorratta kasutamine			
Mootorratta juhtimine rasketes tee- ja ilmastikuoludes			
Minimaalne õppetundide arv	24		12
Liiklusteooria- ja sõidueksam Maanteeametis			
Esmase juhiloa saamine			
Lõppaste			
Juhiloa saamine			

1. ESMAÕPPE ALGASTE AINEKAARDID

1.1. Teooriaõpe

T 1.1.	Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava esmaõppe algaste teooriaõppe 1. moodulisse.
Moodul 1 maht	Tundide jaotus mooduli raames määratakse koolitaja õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Ei ole.
Aine lühikirjeldus	Antakse ülevaade juhiloa saamise tingimustest ja korrast, juhikoolituse eesmärkidest ja koolitaja õppekavast, õppetöö korraldusest ja õppetööd reguleerivatest dokumentidest. Koolitusele seatakse ühised eesmärgid.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused ülevaate saamiseks juhiloa saamise tingimustest ja korrast, õppetöö korraldusest, sisust ja mahust. Lua eeldused eesmärkide ühtlustamiseks ja saavutamiseks, kus juhi ettevalmistamise määruses seatud juhi koolituse eesmärgid ja õpilase juhilubade saamisega ning juhi koolitusega seotud eesmärgid langeksid võimalikult palju kokku.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none">• teab juhiloa saamise tingimusi ja korda;• teab õppetöö korraldust;• teab õppetööd reguleerivaid õigusakte ja dokumente;• on omaks võtnud juhi ettevalmistamise määruses seatud juhi koolituse eesmärgid.
Iseseisva töö sisu	Määratakse koolitaja õppekavas.
Kohustuslik kirjandus	Määratakse koolitaja õppekavas.

T 1.2.	Iseseisvaks õppimiseks juhendamine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava esmaõppe algaste teooriaõppe 1. moodulisse.
Moodul 1 maht	Tundide jaotus mooduli raames määratakse koolitaja õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. mooduli õppeaine "Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest".
Aine lühikirjeldus	Lisaks kohustuslikele teooriatundidele ja sõidutundidele on kursuse raames palju iseseisvat tööd. Aine raames täpsustatakse iseseisva töö sisu ja mahtu. Õpilasel aidatakse koostada individuaalset õppeplaani – õppetöö ajaline jaotus, iseseisev töö, õppimine juhendajaga jms. Rõhutatakse õpilase aktiivset rolli õppetöös ja vajadust võtta vastutus oma õppimise eest.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused vastutuse võtmiseks oma õppimise eest ja aidata õpilasel koostada individuaalne õppeplan.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none">• on valmis vastutama oma õppimise eest;• on koostanud individuaalse õppeplaani;• teab kuidas autokool iseseisvat õppimist toetab ja kellelt vajadusel abi saab.
Iseseisva töö sisu	Määratakse koolitaja õppekavas.
Kohustuslik	Määratakse koolitaja õppekavas.

kirjandus	
-----------	--

T 1.3.	Liiklus kui süsteem
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava esmaõppe algaste teooriaõppe 1. moodulisse.
Moodul 1 maht	Tundide jaotus mooduli raames määratakse koolitaja õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. mooduli õppeained "Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest" ning "Iseseisvaks õppimiseks juhendamine".
Aine lühikirjeldus	Liiklus koosneb mitmest osast – tee, liikleja, sõiduk, seadusandlus – moodustades süsteemi. Süsteemi erinevad osad on vastasmõjus – muutused ühes kutsuvad esile ka muutused teistes. Antakse ülevaade olulisemast süsteemi erinevate osade kohta – terminid, liiklusalane seadusandlus, sõiduk, liikluskorraldusvahendid jms.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused mõistmaks liiklust kui süsteemi.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab liiklussüsteemi erinevate osadega seotud terminoloogiat; • teab liikluskorraldusega seotud põhimõtteid; • mõistab liiklust kui süsteemi ja enda rolli selle süsteemi osana; • teab liikluse positiivset ja negatiivset mõju inimese elule ja tervisele.
Iseseisva töö sisu	Määratakse koolitaja õppekavas.
Kohustuslik kirjandus	Määratakse koolitaja õppekavas.

T 1.4.	Ohutu liiklemise põhimõtted
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava esmaõppe algaste teooriaõppe 1. moodulisse.
Moodul 1 maht	Tundide jaotus mooduli raames määratakse koolitaja õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. mooduli õppeained "Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest" ning "Iseseisvaks õppimiseks juhendamine".
Aine lühikirjeldus	Võimalikke eettulevaid liiklusolukordi on väga palju ja neid üksikult selgeks õppida ei ole võimalik. Aine raames analüüsitakse tüüpilisemaid liiklusolukordi ja arutletakse, millised on juhi võimalused tagada ohutus nendes olukordades. Sõnastatakse ühiselt ohutu liiklemise põhimõtted. Omandatakse teadmised ohutust piki- ja külgsuhtest ning sõidukiiruse valikuga ja märguannete kasutamisega seotud reeglid.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused isiklike ohutu liiklemise põhimõtete väljatöötamiseks.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • mõistab, et peamised ohutu liiklemise põhimõtted on õigete tähelepanekute tegemine, oludele vastava sõidukiiruse valik, õigeaegsed ja piisavad märguanded, ohutu piki- ja külgsuhte hoidmine, liiklusreeglitest kinnipidamine ja teiste liiklejatega arvestamine; • teab piki- ja külgsuhte ning sõidukiiruse valikuga seotud reegleid; • teab märguandeid ja nende kasutamisega seotud reegleid; • on välja töötanud isiklikud ohutu liiklemise põhimõtted.
Iseseisva töö sisu	Määratakse koolitaja õppekavas.

Kohustuslik kirjandus	Määratakse koolitaja õppekavas.
-----------------------	---------------------------------

T 1.5.	Teiste liiklejatega arvestamine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava esmaõppe algaste teooriaõppe 1. moodulisse.
Moodul 1 maht	Tundide jaotus mooduli raames määratakse koolitaja õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. mooduli õppeained "Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest" ning "Iseseisvaks õppimiseks juhendamine".
Aine lühikirjeldus	Liiklejate käitumises on vanusest, kogemusest, kasutatavast sõidukist jms tulenevaid erisusi. Neid erisusi teades oskab juht teiste liiklejatega paremini arvestada. Ühe liikleja poolt tehtud viga ei vii vältimatult õnnetuseni, kui teine pool teab, mida ette võtta õnnetuse ärahoidmiseks. Arutletakse selle üle, milliseid liiklejate rühmi on, millised on nende käitumise eripärad ja kuidas iga liikleja saab neid eripärasid teades ohutuse tagada.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused teiste liiklejatega arevestava käitumise kujunemiseks.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab, et liikluses osaleb erinevaid liiklejate rühmi; • teab erinevate liiklejate rühmade käitumise eripärasid; • teab erinevate liiklejarühmade ja sõidukiliikidega (nt vähem kaitstud liiklejate, suurte sõidukite, eritalituse sõidukite jt) seotud ohtu suurendavaid tegureid; • omab valmidust liikluses ohutuse tagamiseks arvestama eripäradega, mis on seotud erinevate liiklejarühmade ja sõidukiliikidega; • mõistab teiste liiklejatega ja sõitjatega arvestamise tähtsust; • on motiveeritud arvestama teiste liiklejate ja sõitjatega, eelkõige vähem kaitstud liiklejatega ja tagama oma käitumisega nende ohutuse.
Iseseisva töö sisu	Määratakse koolitaja õppekavas.
Kohustuslik kirjandus	Määratakse koolitaja õppekavas.

T 1.6	Mootorratta turvalisus
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava esmaõppe algaste teooriaõppe 1. moodulisse.
Moodul 1 maht	Tundide jaotus mooduli raames määratakse koolitaja õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. mooduli õppeained "Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest" ning "Iseseisvaks õppimiseksjuhendamine".
Aine lühikirjeldus	Mootorrataste tootjad pööravad järjest suuremat rõhku mootorrataste turvalisusele. Tehnikasaavutusi saavad juht ja sõitjad enda ohutuse suurendamiseks kasutada teades mootorrattal oleva turvavarustuse tööpõhimõtet ning kuidas turvavarustust õigesti kasutada.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused mootorratta turvavarustuse õigeks kasutamiseks vajalike teadmiste ja oskuste kujunemiseks ja motivatsiooni suurenemiseks kasutada turvavarustust.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • mõistab mootorratta kasutaja juhendiga tutvumise olulisust; • teab peamisi tänapäeva mootorrattastel kasutatavaid aktiivse ja

	<p>passiivse turvalisuse elemente ja nende tööpõhimõtet (turvavöö kinnitamine ja istumisasendi reguleerimine, kaassõitja turvavarustuse kinnitamine, pagasi õige paigutus ja kinnitamine);</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab mootorratta tüüpe ja nendest tulenevaid erisusi ja riske suurendavaid tegureid; • teab nõudeid sõitjate ja veoste veole ja turvavarustuse kasutamisele; • teab turvavarustuse vale kasutamisega või mittekasutamisega seotud ohte ja on enam motiveeritud turvavarustust kasutama; • teab mootorrattale istumise ja mahatulekuga seotud ettevaatusabinõusid; • teab mootorratta erinevate mehhanismide tööpõhimõtteid; • teab nõudeid kasutatava mootorratta tehnoseisundile; • teab keskkonnaga seonduvaid nõudeid mootorratta kasutamisel; • teab kasutatava lisa- ja mugavusseadmete mõju liiklusohutusele ja mootorratta juhitavusele.
Iseseisva töö sisu	Määratakse koolitaja õppekavas.
Kohustuslik kirjandus	Määratakse koolitaja õppekavas.

T 1.7.	Inimene sõidukijuhina
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava esmaõppe algaste teooriaõppe 1. moodulisse.
Moodul 1 maht	Tundide jaotus mooduli raames määratakse koolitaja õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. mooduli õppeained "Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest" ning "Iseseisvaks õppimiseks juhendamine".
Aine lühikirjeldus	Inimestena oleme erinevad. Erinevused võivad olla tingitud kaasasündinud teguritest (sugu, isiksuse omadused, impulsiivsus, kognitiivsed funktsioonid), elu jooksul välja kujunevatest teguritest (vanus, kogemused, hoiakud, väärtused, motiivid, iseloom jms) ning kiiresti muutuvatest asjaoludest (väsimus, tervislik seisund, emotsioonid, joove jms). Arutletakse selle üle, kuidas nendest teguritest tulenevat negatiivset mõju juhi käitumisele saab vältida.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused mõistmaks erineva liikluskäitumise põhjuseid, saada teadlikuks enda isikuga seotud liikluskäitumist mõjutavatest tugevatest ja nõrkadest külgedest. Lua eeldused strateegiate väljatöötamiseks neid kahjulikke mõjusid vähendada.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab inimeste erineva liikluskäitumise põhjuseid; • teab, kuidas sõidu motiivid, sõiduteekonna ja aja planeerimine, sotsiaalne surve, juhi seisund ja teadlikus enda juhtimisvõimest (sealhulgas liigne enesekindlus, oma võimekuse tõestamise soov) mõjutavad juhi käitumist; • teab enda isiksuseomadustest, hoiakutest ja elustiilist tulenevaid võimalikke riske liikluskäitumisele; • on enda jaoks välja töötanud strateegiad isiksusega ja tervisliku seisundiga seotud liikluskäitumist mõjutavatest asjaoludest tulenevate kahjulike mõjude vältimiseks; • on rohkem motiveeritud väärtustama ohutust ja keskkonna säästlikkust, elu üldistes eesmärkides ja käitumises.

Iseseisva töö sisu	Määratakse koolitaja õppekavas.
Kohustuslik kirjandus	Määratakse koolitaja õppekavas.

T 2.1.	Sõidu alustamine ja mootorratta asukoht sõites
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava esmaõppe algaste teooriaõppe 2. moodulisse.
Moodul 2 maht	Tundide jaotus mooduli raames määratakse koolitaja õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. mooduli õppeained.
Aine lühikirjeldus	Üheks ohutu liiklemise eelduseks on valida teel otse sõites ja manöövri sooritamisel õige asukoht. Omandatakse mootorrattaga sõidu alustamise ja mootorratta asukoha valikuga seonduvad reeglid. Arutletakse, kuidas tagada sõidu alustamisel ohutus, milliseid ettevalmistusi tuleb sõiduks teha, kuidas saab juht õige paiknemisega teel riske vältida. Analüüsitakse mootorratta asukohaga sõites seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas neid oleks saanud ära hoida.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused mootorrattaga sõitmisel õige asukoha valikuks vajalike teadmiste kujunemiseks ja motivatsiooni suurenemiseks sõidu planeerimisega riske vältida ning keskkonda säästa.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab, kuidas mootorrattaga ohutult sõitu alustada; • teab mootorratta asukoha valikuga seotud reegleid; • teab, kuidas valida asukohta teel riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil; • on rohkem motiveeritud oma sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil planeerima.
Iseseisva töö sisu	Määratakse koolitaja õppekavas.
Kohustuslik kirjandus	Määratakse koolitaja õppekavas.

T 2.2.	Sõidujärjekord sõites
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava esmaõppe algaste teooriaõppe 2. moodulisse.
Moodul 2 maht	Tundide jaotus mooduli raames määratakse koolitaja õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. mooduli õppeained.
Aine lühikirjeldus	Üheks ohutu liiklemise eelduseks on õige sõidujärjekorra määramine teede lõikumisalade ja teega külgnivate alade ületamisel. Omandatakse teede ristumis- ja lõikumisaladel ning raudteeülesõidukohtadel ja õuelade, parklate, jalgrattateede, teega külgnivate alade, raudtee, trammitee jms ületamisel sõidujärjekorra määramisega seotud reeglid. Analüüsitakse teede ristumis- ja lõikumisaladel ja teega külgnivate aladel ning raudteeülesõidukohtadel sõiduga seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas neid oleks saanud ära hoida.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused ristmike ja teega külgnivate alade ületamisel õige sõidujärjekorra määramiseks vajalike teadmiste kujunemiseks ja motivatsiooni suurenemiseks ristmikel sõites võimalikke ohte vältida.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • oskab rakendada probleemülesannete lahendamisel teede ristumis- ja

	lõikumisaladel ja teega külgnevate aladel ning raudteeülesõidukohtadel sõidujärjekorra määramisega seotud liiklusreegleid; <ul style="list-style-type: none"> • omab ülevaadet teede lõikumisalade ning raudteeülesõidukoha ületamisega seotud riskidest ja nende vältimise võimalustest; • on rohkem motiveeritud teede lõikumisalade ja teega külgnevate alade ning raudteeülesõidukoha ületamisega seotud võimalikke ohte vältima.
Iseseisva töö sisu	Määratakse koolitaja õppekavas.
Kohustuslik kirjandus	Määratakse koolitaja õppekavas.

T 2.3.	Sõidu eripära asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava esmaõppe algaste teooriaõppe 2. moodulisse.
Moodul 2 maht	Tundide jaotus mooduli raames määratakse koolitaja õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. mooduli õppeained.
Aine lühikirjeldus	Omandatakse asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis mootorratta juhtimisega seonduvad reeglid. Analüüsitakse asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis mootorratta juhtimisega seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas oleks saanud neid ära hoida.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis mootorratta juhtimiseks ja ohtude vältimiseks vajalike teadmiste kujunemiseks. Lua eeldused motivatsiooni suurenemiseks järgida ka asulavälisel teel ja kiirteel sõites sõidukiirusele kehtestatud piiranguid ning hoida ohutut piki- ja külgvahet.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab mootorratta juhtimise eripära asulavälisel teel ja kiirteel võrreldes mootorratta juhtimisega asulas; • omab ülevaadet asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis mootorratta juhtimisega seotud riskidest ja nende vältimise võimalustest; • on rohkem motiveeritud järgima asulavälisel teel ja kiirteel mootorratast juhtides sõidukiirusele kehtestatud piiranguid ning hoidma ohutut piki- ja külgvahet.
Iseseisva töö sisu	Määratakse koolitaja õppekavas.
Kohustuslik kirjandus	Määratakse koolitaja õppekavas.

T 2.4.	Mootorratta peatamine ja sõidu lõpetamine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava esmaõppe algaste teooriaõppe 2. moodulisse.
Moodul 2 maht	Tundide jaotus mooduli raames määratakse koolitaja õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. mooduli õppeained.
Aine lühikirjeldus	Peatumine ja parkimine ning hädapeatamine peavad toimuma selliselt, et muud liiklust ei takistata. Omandatakse mootorratta peatumise ja parkimise ning hädapeatumisega seotud reeglid. Lahendatakse mootorratta peatumise ja parkimisega ning hädapeatamisega seotud probleemülesandeid. Analüüsitakse mootorratta peatumise ja parkimise ning hädapeatamisega

	seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas neid ära hoida.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused mootorratta peatumiseks ja parkimiseks ning hädapeatamiseks vajalike teadmiste kujunemiseks ning motivatsiooni suurendamiseks peatumise ja parkimisega ning hädapeatamisega seotud reeglite järgimiseks.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab mootorratta peatamise ja sõidu lõpetamisega seotud erisusi; • oskab mootorratta peatamise ja sõidu lõpetamisega reegleid rakendada probleemülesande lahendamisel; • teab mootorratta peatamise ja sõidu lõpetamisega seotud ohtu suurendavaid tegureid (pehme ja ebatasane pinnas, teekatte eripärast lähtuvad ohud, kallak ja tõus jms).
Iseseisva töö sisu	Määratakse koolitaja õppekavas.
Kohustuslik kirjandus	Määratakse koolitaja õppekavas.

T 2.5.	Käitumine liiklusõnnetuse korral
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava esmaõppe algaste teooriaõppe 2. moodulisse.
Moodul 2 maht	Tundide jaotus mooduli raames määratakse koolitaja õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Ei ole.
Aine lühikirjeldus	Liiklusõnnetus on riskiolukord, kuhu ükski juht ei taha sattuda. Kui aga liiklusõnnetus siiski juhtub, eeldab see juhilt kindlate reeglite järgi käitumist. Omandatakse liiklusõnnetuse korral käitumisega seotud reeglid. Lahendatakse liiklusõnnetuse korral käitumisega seotud probleemülesandeid. Analüüsitakse liiklusõnnetuse korral vale käitumise tagajärgi ohutuse ja liikluskindlustusseaduse seisukohast.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused liiklusõnnetuse korral õige ja ohutu käitumise jaoks vajalike teadmiste kujunemiseks.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab, kuidas liiklusõnnetuse korral õigesti käituda; • teab liiklusõnnetuse korral vale käitumise tagajärgi.
Iseseisva töö sisu	Määratakse koolitaja õppekavas.
Kohustuslik kirjandus	Määratakse koolitaja õppekavas.

T 2.6	Grupis sõit
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava esmaõppe algaste teooriaõppe 2. moodulisse.
Teooriaõppe maht	Tundide jaotus mooduli raames määratakse koolitaja õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. mooduli õppeained.
Aine lühikirjeldus	Omandatakse mootorrattaga grupis sõitmisega seonduvad reeglid. Analüüsitakse mootorrattaga grupis sõitmisega seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas oleks saanud neid ära hoida.

Aine üldeesmärgid	Lua eeldused mootorrattaga grupis sõitmisel ohtude vältimiseks vajalike teadmiste kujunemiseks.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab grupis sõitmisel erinevaid võimalusi grupi üles ehitamiseks (grupis olevate mootorrattaste asukoht teel) lähtuvalt grupi suurusest, tee iseärasustest, sõidu eesmärgist, mootorratta iseärasusest, juhi kogemusest jms; • mõistab, et grupi ülesehitusest sõltub sõidu ohutus; • teab grupis sõitmisel erinevaid võimalusi teabe vahetamiseks (käeviiped, raadiojaamade kasutamine, navigatsiooni seadmete kasutamine); • mõistab grupis sõitmisel ohutuse tagamiseks vajaliku teabe vahetamise viiside kokkuleppimise tähtsust.
Iseseisva töö sisu	Määratakse koolitaja õppekavas.
Kohustuslik kirjandus	Määratakse koolitaja õppekavas.

T 3.1.	Möödasõit, möödumine ja ümberpõige
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava esmaõppe algaste teooriaõppe 3. moodulisse.
Moodul 3 maht	Tundide jaotus mooduli raames määratakse koolitaja õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. ja 2. mooduli õppeained.
Aine lühikirjeldus	Omandatakse mootorrattaga möödasõidu, möödumisega ning ümberpõikega seotud reeglid. Arutletakse selle üle, milliseid ohte võib mootorrattaga möödasõidul ette tulla ja kuidas neid ohte vältida. Analüüsitakse mootorrattaga möödasõidu, möödumise ja ümberpõikega seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas neid oleks saanud ära hoida.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused mootorrattaga ohutuks möödasõiduks, möödumiseks ja ümberpõikeks vajalike teadmiste kujunemiseks ning motivatsiooni suurendamiseks kaaluda hoolega möödasõiduvajadust.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab mootorrattaga möödasõidu, möödumise ja ümberpõikega seotud erisusi (grupis sõites, mootorratta tüübist tulenev jms); • mõistab, et teel, kus pärisuunas on kaks või enam teekatemärgistega tähistatud sõidurada, on ohtlik tiheda liikluse korral, kui kõik rajad on ühtlaselt koormatud, ees sõitvatest sõidukitest mööda sõita.
Iseseisva töö sisu	Määratakse koolitaja õppekavas.
Kohustuslik kirjandus	Määratakse koolitaja õppekavas.

T 3.2.	Sõidu planeerimine riski vältimise eesmärgil
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava esmaõppe algaste teooriaõppe 3. moodulisse.
Moodul 3 maht	Tundide jaotus mooduli raames määratakse koolitaja õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. ja 2. mooduli õppeained.

Aine lühikirjeldus	Sõitu planeerides on võimalik teekonnaga seotud ohte vältida – marsruudi ja aja valik, sõiduki ettevalmistus sõiduks, vajaminev varustus, vajalikud puhkepausid, juhi seisund jms.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused arusaama kujunemiseks, et sõitudega seonduvat aegsasti planeerides saab mõjutada sõidu ohutust. Luua eeldused motivatsiooni suurendamiseks sõiduga seonduvat riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil planeerida.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab, milliseid ettevalmistusi tuleks enne pikemat või lühemat sõitu teha; • mõistab, et sõitu planeerides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust; • on rohkem motiveeritud sõiduga seonduvat planeerima; • teab, et sõitu kavandades tuleb hinnata ja arvesse võtta tegureid, mis võivad avaldada mõju tema käitumisele juhina (nt elustiil, sõidu motiivid, sotsiaalne pinge, joove, uimastid, väsimus, halb nägemine jms).
Iseseisva töö sisu	Määratakse koolitaja õppekavas.
Kohustuslik kirjandus	Määratakse koolitaja õppekavas.

T 3.3.	Keskkonda säästev mootorratta kasutamine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava esmaõppe algaste teooriaõppe 3. moodulisse.
Moodul 3 maht	Tundide jaotus mooduli raames määratakse koolitaja õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. ja 2. mooduli õppeained.
Aine lühikirjeldus	Mootorratta kasutamisega kaasneb kahju keskkonnale. Kuidas saab seda kahjulikku mõju vähendada? Sõiduviisi valikuga, sõidu planeerimisega, mootorratta korralise hooldamisega, sõiduki valikuga jms. Arutletakse vajadustest lähtuvalt võimaluste üle säästa ja milliseid meetmeid keegi on nõus keskkonna säästmiseks tarvitusele võtma.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused mootorratta säästlikuks kasutamiseks vajalike teadmiste kujunemiseks. Luua eeldused motivatsiooni suurendamiseks mootorrattast kasutades keskkonda säästa. Luua eeldused enesehinnanguks – kui motiveeritud keegi on mootorrattast keskkonda säästvalt kasutama.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab, kuidas mootorratta kasutamine keskkonnale mõjub ja kuidas seda kahjulikku mõju saab vähendada; • oskab leida mootorratta kasutaja juhendist teavet keskkonna säästmise kohta; • teab, kuidas jälgida kütuse kulu; • on rohkem motiveeritud mootorrattast kasutades keskkonda säästma; • mõistab, et säästlik sõiduviis on ka ohutu sõiduviis.
Iseseisva töö sisu	Määratakse koolitaja õppekavas.
Kohustuslik kirjandus	Määratakse koolitaja õppekavas.

T 3.4.	Mootorratta juhtimine rasketes tee- ja ilmastikuoludes
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava esmaõppe algaste teooriaõppe 3. moodulisse.
Moodul 3 maht	Tundide jaotus mooduli raames määratakse koolitaja õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. ja 2. mooduli õppeained.
Aine lühikirjeldus	Rasketes tee- ja ilmastikuolud põhjustavad tee ja mootorratta rehvi vahelise haardumise või nähtavuse halvenemise. Kuidas sellistes rasketes oludes ohutult mootorratast juhtida? Selleks, et juht saaks sõita ohutult (suudaks säilitada tee ja ratta vahelise haardumise, oskaks valida oludele vastava sõidukiiruse ja õige pikivahe), peab ta arvestama asjaoluga, et mootorrattale mõjuvad jõud, mis võivad töötada vastupidiselt juhi soovile. Mõistes mootorrattale mõjuvaid jõude ja kuidas juht oma käitumisega saab neid jõudusid muuta, saab sõites neid arvestada. Arutletakse järgmistel teemadel: peatamisteed = reageerimisteed + pidurdusteed; reageerimisaeg, pidurdusteedonna sõltuvalt sõidukiirusest, haardumisest ja massist, tsentrifugaaljõud, inerts, kineetiline energia, jääkkiirus, kokkupõrkel vallanduvad jõud jms; nähtavusele vastava sõidukiiruse valimine, mis võimaldab mootorratta peatada nähtavuse piires.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused rasketes tee- ja ilmastikuoludes sõitmiseks vajalike teadmiste kujunemiseks. Lua eeldused rasketes tee- ja ilmastikuoludes sõitmisega seotud ohtude mõistmiseks ja teadmiste kujunemiseks kuidas neid ohte vältida. Lua eeldused tulede õigeks kasutamiseks vajalike teadmiste kujunemiseks ja mõistmaks pimedal ajal sõitmisega seonduvaid ohte ning kuidas juht saab neid ohte oma käitumisega vältida.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab mootorrattale mõjuvate jõudude olemust ja oskab neid oma sõidus arvestada; • teab rasketes tee- ja ilmastikuoludes mootorratta juhtimisega seotud ohte ja kuidas neid ohte on oma käitumisega võimalik vältida; • teab kuidas tulesid nähtavuse parandamiseks õigesti kasutada vastutuleva sõidukiga kohtudes, eesolevale sõidukile järele jõudes ja/või mööda sõites, peatudes ja parkides ning hädapeatuse korral; • mõistab, et pimedal ajal on nähtavus palju halvem kui valgel ajal vaatamata tulede õigele kasutamisele ning teab, et seda puudujääki saab kompenseerida sõidukiiruse vähendamisega; • omab suuremat motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgahega; • saab aru pimedal ajal esinevatest, eriti kergliiklust puudutavatest, ohtudest.
Iseseisva töö sisu	Määratakse koolitaja õppekavas.
Kohustuslik kirjandus	Määratakse koolitaja õppekavas.

1.2. Sõiduõpe

S 1.1.	Juhi tööasend ja turvavarustus
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava esmaõppe algaste sõiduõppe 1. moodulisse.

Moodul 1 ja 2 maht kokku	Kohustuslike sõidutundide jaotus moodulite 1 ja 2 raames määratakse koolitaja õppekavas. Vajadusel sõidutundide kogumaht määratakse sõiduõppe individuaalses õppekavas.
Kohustuslike sõidutundide arv	Kohustuslike sõidutundide arv määratakse koolitaja õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe moodul 1 ained "Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest" ning "Iseseisvaks õppimiseks juhendamine".
Aine lühikirjeldus	Koolitus viiakse läbi, kus muud liiklust ei häirita ega ohustata, näiteks muuks liikluseks suletud alal, õppesõiduväljakul, turvahallis ja/ või selleks kohandatud simulaatoril. Omandatakse sõiduks valmistumiseks vajalikud oskused – juhi tööasendi reguleerimine, oskus aidata sõitjatel turvavarustus kinnitada, oskus kontrollida mootorratta vastavust tehnonõuetele, oskus aru saada, millal mootorratta kasutamine on ohtlik.
Aine üldeesmärgid	Luuakse eeldused enne sõidu alustamist enda ja teiste liiklejate ohutuse tagamiseks vajalike oskuste kujunemiseks. Luuakse eeldused motivatsiooni suurendamiseks kasutada turvavarustust ja nõuda turvavarustuse kasutamist sõitjatel .
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • oskab teostada mootorratta sõidueelset kontrolli, kasutades näiteks mootorratta käsiraamatut; • oskab reguleerida tööasendi ja tahavaatepeeglid juhile sobivaks; • oskab ise kasutada mootorratta turvavarustust ja aidata kaassõitjatel kinnitada turvavarustust; selgitada turvavarustuse kasutamise vajalikkust; • oskab kasutada mootorrattale paigaldatud lisa- ja mugavusseadmeid; • teab juhi valest tööasendist ja turvavarustuse valest kasutamisest tulenevaid ohte; • on rohkem motiveeritud kasutama turvavarustust ja nõudma turvavarustuse kasutamist sõitjatel.
Iseseisva töö sisu	Määratakse koolitaja õppekavas.

S 1.2.	Mootorratta käsitlemine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava esmaõppe algaste sõiduõppe 1. moodulisse.
Moodul 1 ja 2 maht kokku	Kohustuslike sõidutundide jaotus moodulite 1 ja 2 raames määratakse koolitaja õppekavas. Vajadusel sõidutundide kogumaht määratakse sõiduõppe individuaalses õppekavas.
Kohustuslike sõidutundide arv	Kohustuslike sõidutundide arv määratakse koolitaja õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe 1. mooduli õppeaine "Juhi tööasend ja turvavarustus".
Aine lühikirjeldus	Koolitus viiakse läbi liikluseks suletud alal, õppesõiduväljakul ja/või selleks kohandatud simulaatoril. Harjutatakse mootori käivitamist, mootorratta juhtimisseadmete käsitlemist, manööverdamist, märgu andmist, sujuvat liikumist, sõidu lõpetamist, pidurdamist jms. Harjutamist jätkatakse kuni saavutatakse ohutu ja keskkonda säästev mootorratta käsitlemise vilumus tasemel, mis on vajalik sõidu õpingute alustamiseks vähese liiklusega teel.
Aine	Luuakse eeldused ohutu ja keskkonda säästva mootorratta käsitlemisoskuste kujunemiseks, mis on vajalikud sõiduõppe jätkamiseks vähese liiklusega

üldeesmärgid	teedel. Õpilane oskab paigalt võtta, mootorratast sujuvalt ja äkkpidurdamisega peatada ning sõidurada vahetada.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab käsitseda mootorratast ohutult ja keskkonda säästvalt tasemel, mis võimaldab jätkata sõidu õppimist vähese liiklusega teedel; • teab mootorratta vale käsitlemisega seonduvaid ohte ja mõju keskkonnale; • omab realistlikku arusaama isiklikest, mootorratta käsitlemisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; • tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud mootorratta käsitlemisega ning oskab oma käitumises nendega arvestada; • on motiveeritud mootorratast ohutult ja keskkonda säästvalt käsitsema.
Iseseisva töö sisu	Määratakse koolitaja õppekavas.

S 2.1.	Mootorratta juhtimine vähese liiklusega teedel
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava esmaõppe algaste sõiduõppe 2. moodulisse.
Moodul 1 ja 2 maht kokku	Kohustuslike sõidutundide jaotus moodulite 1 ja 2 raames määratakse koolitaja õppekavas. Vajadusel sõidutundide kogumaht määratakse sõiduõppe individuaalses õppekavas.
Kohustuslike sõidutundide arv	Kohustuslike sõidutundide arv määratakse koolitaja õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe 1. mooduli õppeained
Aine lühikirjeldus	Viimistletakse mootorratta ohutu ja keskkonda säästva käsitlemise vilumust tasemeni, mis on vajalik sõiduõppe jätkamiseks erinevates liiklussituatsioonides. Harjutatakse liikluses osalemiseks vajalikke oskusi vastavalt regioonile eripäralt: tähelepanu suunamist liikluses olulisele, ohutu liiklemise põhimõtete kohaldamist, teiste liiklejatega arvestamist, õige asukoha valikut teel; teede lõikumisaladele, teega külgnevatele aladele, raudteeülesõidukohale lähenemist ja nende ületamist; sõidujärjekorra reeglite kohaldamist; peatumist ja parkimist, manöövririte sooritamist jms. Juhitakse tähelepanu liikluses osalemise seotud ohtudele ja nende vältimise võimalustele.
Aine üldesmärgid	Luuakse eeldused liikluses osalemiseks vajalike oskuste kujunemiseks tasemeni, mis on vajalik sõidu õppimise alustamiseks erinevates liiklussituatsioonides. Luuakse eeldused valmiduse kujunemiseks võtta juhina vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest. Luuakse eeldused realistlikku arusaama kujunemiseks isiklikest, vähese liiklusega teedel sõitmisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest. Suurendada järjest rohkem õpilase vastutust oma õppimise eest.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab käsitseda mootorratast ohutult ja keskkonda säästvalt viisil, mis on vajalik sõidu õppimise alustamiseks erinevates liiklussituatsioonides;

	<ul style="list-style-type: none"> • omab vajalikke oskusi liiklemiseks vähese liiclusega teel; • oskab peatuda ja parkida teel; • teab vähese liiclusega teel sõiduga seotud ohte ja oskab neid ohte oma käitumisega vältida; • mõistab, et juhul kui suurema ohu allika valdajal, tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest; • omab realistlikku arusaama isiklikest, vähese liiclusega teedel sõitmisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; • tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud mootorratta juhtimisega vähese liiclusega teedel, ning oskab oma käitumises nendega arvestada.
Iseseisva töö sisu	Määratakse koolitaja õppekavas

S 2.2.	Mootorratta juhtimine erinevates liiclussituatsioonides
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava esmaõppe algaste sõiduõppe 2. moodulisse.
Moodul 1 ja 2 maht kokku	Kohustuslike sõidutundide jaotus moodulite 1 ja 2 raames määratakse koolitaja õppekavas. Vajadusel sõidutundide kogumaht määratakse sõiduõppe individuaalses õppekavas.
Kohustuslike sõidutundide arv	Kohustuslike sõidutundide arv määratakse koolitaja õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe 1. moodul õppeained ja 2. mooduli õppeaine "Sõiduki juhtimine vähese liiclusega teedel".
Aine lühikirjeldus	Koolitus viiakse läbi keerulisema ja tihedama liiclusega teedel. Harjutatakse liicluses osalemiseks vajalikke oskusi vastavalt regiooni eripärale: tähelepanu suunamist liicluses olulisele, ohutu liiklemise põhimõtete kohaldamist, teiste liiklejatega arvestamist, õige asukoha valikut teel; teede lõikumisaladele, teega külgnevatele aladele, raudteeülesõidukohale lähenemist ja nende ületamist; sõidujärjekorra reeglite kohaldamist; peatumist ja parkimist, manöövrite sooritamist jms. Juhitakse tähelepanu liicluses osalemise seotud ohtudele ja nende vältimise võimalustele.
Aine üldeesmärgid	Luuakse eeldused keerulisema ja tihedama liiclusega teedel liiklemiseks vajalike oskuste kujunemiseks. Suurendada järjest rohkem õpilase vastutus oma õppimise eest. Luua eeldused realistliku arusaama kujunemiseks erinevates liiclussituatsioonides osalemise seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab keerulisema ja tihedama liiclusega teedel käsitseda mootorratast ohutult ja keskkonda säästvalt; • omab erinevates liiclussituatsioonides toimetulekuks vajalikke oskusi teel; • teab erineva liiclusega teel sõiduga seotud ohte ja oskab neid ohte oma käitumisega vältida; • mõistab, et juhul kui suurema ohu allika valdajal, tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest; • omab realistlikku arusaama isiklikest, erineva liiclusega teel sõitmisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; • tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud mootorratta juhtimisega erineva liiclusega teedel ning oskab oma käitumises nendega arvestada;

	<ul style="list-style-type: none"> • kohanema liikluses toimuvate muutustega; • on võimeline hindama võimaliku liiklusohtliku olukorra tõsidust ja reageerima kohaselt; • on võimeline liiklusoludega arvestades mootorratast juhtima antud teelõigul lubatud suurima sõidukiirusega.
Iseseisva töö sisu	Määratakse koolitaja õppekavas.

S 3.1.	Möödasõit, möödumine ja ümberpõige
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava esmaõppe algaste sõiduõppe 3. moodulisse.
Moodul 3 maht	Kohustuslike sõidutundide jaotus mooduli raames määratakse koolitaja õppekavas. Vajadusel sõidutundide kogumaht määratakse sõiduõppe individuaalses õppekavas.
Kohustuslike sõidutundide arv	Kohustuslike sõidutundide arv määratakse koolitaja õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe 1. ja 2. mooduli õppeained.
Aine lühikirjeldus	Aine raames läbiviidavas sõidutunnis rakendatakse teooriaõppes omandatud teadmisi pärisuunas ja vastassuunas möödasõidu, möödumise ja võimalusel ka ümberpõike kohta – mootorrattaga ohutuks möödasõiduks vajalike eelduste olemasolu hindamine, käitumine möödasõitja ja möödasõidetava rollis, ohu ilmnemisel möödasõidu katkestamine jms.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused mootorrattaga ohutuks möödasõiduks, möödumiseks ja ümberpõikeks vajalike oskuste kujunemiseks. Suurendada järjest rohkem õpilase vastutus oma õppimise eest. Lua eeldused realistliku arusaama kujunemiseks isiklikest, möödasõidu, möödumise ja ümberpõikega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab hinnata ohutuks möödasõiduks vajalike eelduste olemasolu; • mõistab, et möödasõit ei ole kohustuslik manööver; • oskab ohutult mööda sõita nii päri- kui ka vastassuuna võõndi kaudu; • oskab käituda möödasõidetava rollis; • omab realistlikku arusaama isiklikest, möödasõidu, möödumise, ümberpõikega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest.
Iseseisva töö sisu	Määratakse koolitaja õppekavas.

S 3.2.	Mootorratta juhtimine planeeritud teekonnal
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava esmaõppe algaste sõiduõppe 3. moodulisse.
Moodul 3 maht	Kohustuslike sõidutundide jaotus mooduli raames määratakse koolitaja õppekavas. Vajadusel sõidutundide kogumaht määratakse sõiduõppe individuaalses õppekavas.
Kohustuslike sõidutundide arv	Kohustuslike sõidutundide arv määratakse koolitaja õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe 1. ja 2. mooduli õppeained.
Aine lühikirjeldus	Õpilane planeerib sõidu punktist A punkti B ja sõidab sihtpunkti plaani kohaselt. Sõitu planeerides kasutatakse navigeerimisseadet ja/või kaarti . Planeeritud teekonnal sõites on oluline pöörata tähelepanu sõiduraja valikule

	riski vältimise eesmärgil ja harjutada sõitu juhatusmärkide järgi.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused arusaama kujunemiseks, et sõitudega seonduvat aegsasti planeerides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust. Luua eeldused motivatsiooni suurendamiseks sõiduga seonduvat planeerida.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab nii asulas kui ka väljaspool asulat sõitu planeerida ja koostatud plaani järgi sõita; • mõistab, et sõitu planeerides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust; • on rohkem motiveeritud sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil planeerima; • sõiduteekonda kavandades hindab ja võtab arvesse tegureid, mis võivad avaldada mõju tema käitumisele juhina, näiteks elustiil, sõidu motiivid, sotsiaalne pinge, joove, uimastid, väsimus, halb nägemine.
Iseseisva töö sisu	Määratakse koolitaja õppekavas